

עריכה ופירושי המילים: אלי פרה

חֲלָפָה עַל-פָּנַי / חיים נחמן ביאליק

חֲלָפָה עַל-פָּנַי נִשְׁמַת אַפְךָ, אֱלֹהִים, וְתַלְהֲטָנִי,

וְקִצָּה אֶצְבְּעֶךָ הַחֲרִיד רִגַע מִיִּתְרֵי לִבִּי,

וְאֲנִי זֹחֲלָתִי וְאָדָם וְאֶכְלָא הַמֵּית רוּחִי;

בְּתוֹכִי הִתְעַטַּף לִבִּי וְזָמַרְתִּי לֹא-שִׁטָּפָה פִּי:

בְּמָה אֲבֵא אֶל-הַקֹּדֶשׁ וְאֵיכָכָה תִּטְהַר תְּפִלָּתִי? –

וּשְׁפָתִי, אֱלֹהִים, שִׁקְצָה כְּלָה וְתֵהִי כִּשְׁפַת *פְּגוּלִים,

וּמִלָּה אֵין בְּקִרְבָּה אֲשֶׁר לֹא-נִטְמָאָה עוֹד עַד-שִׁרְשָׁה,

וְנִיב אֵין אֲשֶׁר לֹא-הִתְעַלְלוּ בּוֹ שְׁפָתַי *נֶאֱלָחוֹת,

וְאֵין *הִגִּיג אֲשֶׁר לֹא-נִסְחַב עוֹד אֶל בֵּית הַקְּלוֹן.

יוֹנֵי הַזְּכוּת, שִׁלְחָתִין לְעַת בְּקָר שְׁמִימָה,

שָׁבוּ אֵלַי לְעַת עָרֵב – וְהֵן עֲרָבִים מְלַמְדֵי אֲשִׁפְתוֹת,

צָחָה נִתְעַבָּה בְּגִרוֹנָם וּבִשְׂר נִבְלָה בְּפִיהֶם.

אֶפְפוּנֵי מַלְאִכִּים *תּוֹפְפוֹת, כְּעֵדֶת *קִדְשׁוֹת כְּתְרוּנִי, (*תּוֹפְפוֹת – טוֹפְחוֹת – *קִדְשׁוֹת – זוֹנוֹת)

נוֹצְצוֹת בְּעֵדְיֵי שׁוֹא וּמִתְפִּיפוֹת בְּחוֹן רַמְיָה,

*חֲכָלִילוֹת הַפּוֹךְ בְּעִינֵיהֶן וּרְקַב הַזֵּמָה בְּעֶצְמוֹתָיו,

וּבְכַנְפֵיהֶן לְלֵדֵי *נֶאֱפּוּפִים, מְמַזְרֵי עֵט וְרַעֲיוֹן,

*עֵתֶק וְשִׁחַץ כָּלָם, לְשׁוֹן רֵהַב וְלֵב *נְבוּב,

עַם-הַ*קִּימוֹשׁ וְעַם-הַ*חוּחַ יִפְרוּ וְאֵין מִפְּנֵיהֶם מְנוּס. (*קִימוֹשׁ וְ*חוּחַ – צִמְחִים קוֹצְנִיִּים)

יוֹם יוֹם, עַם גֵּרָף הַבִּיבִים וְעַם שִׁפְךָ הַ*עֲבִיטִים, (*עֲבִיטִים – כְּלֵי לְנוֹזְלִים, לְשִׁתּוֹן)

נְבִקִיעַ *בְּאֲשָׁם עַד-אֵף כָּל-נִסְגָּר בְּחֲדָרוֹ וְשׁוֹפֵךְ לְבוֹ,

לְטַמֵּא עָלָיו הַבֵּל פִּיּוֹ וְלֵהֲשִׁיבֵת רוּחוֹ מִטְהָרוֹ.

אָנָּה אֵלֶךְ מְרִיחֶם? וְאָנָּה מִהֶמוֹנָם אֲסִתֵּר?

וּמִי-הוּא הַ*שֶׁרֶף אֲשֶׁר-יִנְעִיל פִּי בְּרִצְפַת אֲשׁוֹ? (*שֶׁרֶף – מִלֵּאךְ; – יִנְעִיל – חִיטּוּי; טִיְהוֹר)

אֶל צְפָרֵי הַשָּׂדֶה אֲצֵא, הַמְצַפְצָפוֹת לְפָנוֹת בְּקָר,

אוּ אֶקוּמָה אֶלְכָה-לִּי אֶל-הַיְלָדִים, הַמְשֻׁחָקִים לְתַמָּם בְּשִׁעַר.

אֲבֵא אֶתְעָרֵב בְּקִהְלָם, *אֶאֱלֶף שִׁיחֶם וְ*לֵהָגֵם – (*אֶאֱלֶף – אֶלְמַד; מִלְשׁוֹן אֵילוֹן – *לֵהָג -דְּבוֹר)

וְטִהַרְתִּי מְרוּחַ פִּיהֶם וּבְנִקְיוֹנָם אֶרְחֵץ שְׁפָתִי.